

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/942/2023.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

1. Az Alkotmánybíróság a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 271. § (1) bekezdés e) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.20.508/2022/33.számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó hivatkozott arra, hogy a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 271. § (1) bekezdés e) pontja, amely kizárja a Kúria által hozott döntések felülvizsgálatát, sérti a jogorvoslathoz való jogát. Az indítványozó szerint továbbá a Makói Járásbíróság 3.P.20.509/2019/36. számú ítélete, a Gyulai Törvényszék 9.Pf.25.577/2021/29. számú ítélete, valamint a Kúria Pfv.VI.20.508/2022/33.számú ítélete sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát.
- [2] 2. Az ügyben eljáró bíróságok által megállapított tényállás szerint az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az indítványozó nem lakáscélú, pince ingatlant bérelt egy gazdasági társaságtól. Az indítványozó és a bérbeadó közötti bírósági per annak az elszámolási vitának az eredménye, hogy kölcsönösen igényt kívántak érvényesíteni a másikkal szemben az ingatlanon végzett meg nem térített beruházás, illetve az elmaradt bérleti díj miatt.

- [4] Az első fokon eljáró Makói Járásbíróság a 3.P.20.509/2019/36. számú ítéletével az indítványozó kereseti kérelmét elutasította és az alperes bérleti díj igényének adott helyt. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a bérleti szerződés felmondása szabályszerű volt, és az indítványozó nem tudta a kárigényét kellően alátámasztani.
- [5] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Gyulai Törvényszék a 9.Pf.25.577/2021/29. számú határozatában az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú bíróság részletesen foglalkozott az indítványozónak az elsőfokú bíróság elfogultságával kapcsolatos érvelésével, és arra következtetett, hogy az indítványozó a fellebbezésében nem hozott fel a perben eljáró bírót, illetve a teljes elsőfokú bíróság elfogultságát megalapozó egyéb olyan körülményt, amelyet nem bíráltak volna el. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság nem vétett olyan eljárási hibát, ami az ítélet hatályon kívül helyezését indokolta volna, továbbá tartalmi szempontból sem merült fel olyan szempont, ami az elsőfokú ítélet törvényességét megkérdőjelezné.
- [6] A jogerős döntéssel szemben az indítványozó a Kúriához fordult. A támadott döntésben a Kúria rámutatott, hogy a felülvizsgálati kérelem a benyújtásra nyitva álló határidőn túl nem egészíthető ki, így csak azt a részét vette alapul, amelyet az indítványozó határidőben nyújtott be. A Kúria megállapította továbbá, hogy az indítványozó elfogultsági kifogásai nem hatottak ki az ügy érdemére. Rámutatott továbbá, hogy az indítványozó nyilatkozattételi lehetőségei nem sérültek. Összességében úgy értékelte, hogy az eljáró bíróságok törvényesen értékelték az alapul szolgáló tényeket, és azok alapján az anyagi joggal összhangban álló döntéseket hoztak.
- [7] 3. Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a Kúria, valamint az első és a másodfokú bíróság jogerős ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását, valamint azok megsemmisítését kérte. Az indítványozó álláspontja szerint az ítéletek sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való jogot. Hivatkozott továbbá arra, hogy az igazolási kérelem elutasításával szemben – a régi Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja alapján – nem volt számára biztosított a jogorvoslat, így sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése.
- [8] Az indítvány részletesen ismerteti a kereseti kérelemben érvényesíteni kívánt polgári jogi igényt. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott döntések a tisztességes eljáráshoz való joggal ellentétes módon önkényesek. Ténybeli és jogi érveit figyelmen kívül hagyták, így a támadott döntés nem tett eleget az indokolási kötelezettségének.
- [9] Az indítványozó az indítványt több alkalommal kiegészítette.
- [10] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése, valamint az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján jelen ügyben tanácsban jár el. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt, ennek során a tanács megvizsgálja az alkotmányjogi

panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 26-27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29-31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 56. § (3) bekezdése alapján befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.

- [11] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [12] 4.1. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése értelmében „alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán *a)* az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és *b)* jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.” Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az „alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés *a)* az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és *b)* az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”.
- [13] Az indítványozó saját ügyében jár el, megjelölte az indítványozói jogosultságát, valamint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés], az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetve 27. §-a alapján kérte az Alkotmánybíróság eljárását. Az Abtv. 30. § (1) bekezdéséből következően az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetve 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani. A Kúria a támadott döntést 2023. február 15-én hozta meg, az alkotmányjogi panaszt az indítványozó 2023. április 17-én nyújtotta be, így a határidő egyértelműen megtartottnak tekinthető.
- [14] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése rögzíti, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, melynek részleteit az (1a) és (1b) bekezdések szabályozzák.
- [15] Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított indítványi elem a határozott kérelem követelményének eleget tesz: az indítványozó megjelölte az alaptörvény-ellenesnek állított jogszabályi rendelkezést, és kérte annak megsemmisítését.
- [16] Az Abtv. 27. §-ára alapított indítványi elem is eleget tesz a határozott kérelem követelményének: az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *c)* pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *d)* pont]. További feltétel, hogy az indítvány részletes indokolást tartalmazzon, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jog sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pont].

- [17] Ez utóbbi feltételnek az Abtv. 27. § (1) bekezdésére alapított indítványi elem nem felel meg. Az indítványozó részben általánosságban, a tartalmi alkotmányjogi kapcsolat feltárása nélkül hivatkozik a független és pártatlan bírósághoz való jogának sérelmére, részben pedig olyan, az eljárási törvényekben rögzített rendelkezések sérelmére hivatkozik (pl. nyilatkozattétel elmaradása, elfogultság), amelyekről a Kúria támadott döntése tartalmaz indokolást.
- [18] Az Alkotmánybíróság visszatérően hivatkozik arra, hogy „az Alkotmánybíróság nem ténybíró, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása a bíróságok, végső soron a Kúria feladata” {21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [24]}. Ugyan a tisztességes eljáráshoz való jog tekintetében szükséges az egyes, az eljárás tisztességességéhez szorosan kapcsolódó elemek alkotmányossági vizsgálata, de hatáskörébe nem a vitatott eljárási lépések okirati szintű vizsgálata tartozik, hanem hogy a támadott döntésekből kiolvashatóan sérült-e az indítványozó alapjoga.
- [19] Mind a Kúria döntéséből, mind az indítványból kiolvasható, hogy az indítványozó több alkalommal vitatta a bírósági eljárás pártatlanságát. Ezekre az észrevételeire a Kúria döntése részletesen indokolt választ adott. Az indítvány nem tartalmaz kellően megalapozott érvelést arra vonatkozóan, hogy ezeken túlmenően az állított jogsértések milyen összefüggésben állnak az alkotmányos alapjogával, így az indítvány e vonatkozásban sem felel meg a határozott kérelem követelményének.
- [20] 4.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasszal összefüggésben az Alkotmánybíróság álláspontja a következő.
- [21] Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [22] Az indítványozó az alkotmányos alapjoga sérelmét arra alapította, hogy a Kúria az igazolási kérelmet elutasító döntésével szemben nem volt jogorvoslati lehetősége.
- [23] A jogorvoslathoz való jog tartalma az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy a magasabb fórumhoz fordulás lehetősége {25/2012. (V. 18.) AB határozat, Indokolás [53]}. Az igazolási kérelem elutasítása nem érdemi döntés, az a körülmény, hogy a Kúria e tárgyú határozatával szemben nem volt jogorvoslata, a konkrét ügyben nem veti fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének a sérelmét. Az indítványozónak lehetősége volt az alapul szolgáló ügyben felülvizsgálattal élni, e lehetőségével élt is. A Kúria a támadott döntésben részletesen, tartalmi indokolást adott arra vonatkozóan, hogy a felülvizsgálat kiegészítésének az egyedi ügyben miért nem volt lehetősége.

- [24] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában rögzített követelménynek, ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.
- [25] Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz visszautasításáról döntött, az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti, végrehajtás felfüggesztése iránti kérelemről nem kellett határoznia.

Budapest, 2025. március 24.

*Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Handó Tündes. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró*